

อดุลย์ รักษ์สกุลสงสัย. (2566). **แนวทางและมาตรการการจัดการปัญหาข้อพิพาทที่ดินระหว่าง
กองทัพเรือกับประชาชน : กรณีที่ดินทรงสงวนในเขตตำบลเสมสาร อำเภอสัตหีบ
จังหวัดชลบุรี. ดุษฎีนิพนธ์** ปร.ด. (สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน). จันทบุรี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะกรรมการที่ปรึกษาฯ ดุษฎีนิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ร.ด. (รัฐศาสตร์)	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.พรทิวา อาชีวะ ร.ด. (เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและแนวทาง รวมถึงมาตรการที่ผ่านมาในอดีต ในการจัดการปัญหาข้อพิพาทที่ดินทรงสงวนระหว่างกองทัพเรือกับประชาชน ในเขตตำบลเสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี นอกจากนี้ การวิจัยยังมุ่งนำเสนอแนวทางและมาตรการเชิงบูรณาการ ในการจัดการปัญหาดังกล่าว วิธีการวิจัยที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิควิจัย ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

ข้อค้นพบจากการวิจัยพบว่า ปัญหาข้อพิพาทที่ดินทรงสงวนดังกล่าวในช่วง 100 ปี ที่ผ่านมา มีพัฒนาการตั้งแต่ช่วงก่อรูปปัญหาข้อพิพาทที่ดินทรงสงวน ช่วงปัญหาข้อพิพาทที่ดินทรงสงวนของพื้นที่ทั้งอำเภอสัตหีบ ช่วงปัญหาข้อพิพาทที่ดินทรงสงวนเฉพาะที่ตำบลเสมสาร และช่วง ปัญหาข้อพิพาทที่ดินทรงสงวนภายใต้แผนพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ส่วนแนวทางและมาตรการในการจัดการปัญหาข้อพิพาทที่ผ่านมาในอดีตประกอบด้วยแนวทางของรัฐ แนวทางของชุมชน และแนวทางทวนกระแส แต่แนวทางทั้งสามยังมีจุดอ่อนที่ไม่สามารถยุติข้อพิพาทที่ดินทรงสงวนดังกล่าวได้

ดังนั้น การวิจัยจึงนำเสนอแนวทางเชิงบูรณาการทั้งทางด้านแนวคิดและการปฏิบัติเพื่อ การจัดการปัญหาข้อพิพาทที่ดินทรงสงวนในเขตตำบลเสมสาร โดยมีมาตรการหลักที่สำคัญคือ มาตรการการใช้กระบวนการพิสูจน์สิทธิที่คำนึงถึงหลักฐานทางกฎหมาย ทางประวัติศาสตร์ และทาง โบราณคดี เพื่อให้กรรมสิทธิ์ที่ดินแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ก่อนการก่อตั้งฐานทัพเรือสัตหีบ รวมถึง มาตรการการให้เช่าที่ดินสำหรับกลุ่มประชาชนที่ไม่มีเอกสารสิทธิ นอกจากนี้ ในการขับเคลื่อน มาตรการดังกล่าวควรถือเป็นความเร่งด่วนโดยการตั้งคณะกรรมการพิเศษในระดับชาติที่มีอำนาจเต็ม ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทและขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรีโดยตรงเพื่อไกล่เกลี่ยให้ปัญหาข้อพิพาท ที่ดินเสมสารยุติลงได้

คำสำคัญ: แนวทางและมาตรการ, การจัดการปัญหาข้อพิพาทที่ดิน, ที่ดินทรงสงวน

Adul Ruksakulsongsai. (2023). **Guidelines and Measures for Land Conflict**

Management between the Royal Thai Navy and the Local Residents:

A Case Study of the Reserved Land in Samae San Sub-district, Sattahip

District, Chonburi Province. Dissertation Ph.D. (Interdisciplinarity of

Sustainable Development). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Dissertation Advisors

Associate Professor Dr.Chaiyon Praditsilp

Chairman

Ph.D. (Political Science)

Dr.Porntiwa Archeewa

Member

Ph.D. (Political Economy and Governance)

Abstract

The purpose of this research was to study the development, guidelines and measures that have been implemented to deal with land disputes stemming from 'the Navy Base's 1922 Reserved Land' Decree between the Royal Thai Navy and residents of Samae San Sub-district, Sattahip District of Chonburi Province. In addition, this research also aimed to present approaches and integrative measures for addressing such problems in the future. The research methods employed in this historical qualitative research consisted of: documentary research, oral history, focus group interviews, in-depth interviews as well as participatory and non-participatory observation.

The findings from the research indicated that the land dispute problem during the past century has developed into four phases including the early establishment of the 1922 Reserved Land Decree, the land dispute with the entire Sattahip District in Chonburi Province, the land dispute specifically in Samae San Sub-district of Sattahip District, and the dispute over the 1922 Reserved Land in relevance to the Eastern Economic Corridor (EEC) Development Plan. Furthermore, as for the guidelines and measures in dealing with the land disputes in the past, it consisted of the guidelines from the government sectors, guidelines purposed by the communities and counter-approaches. However, the previous approaches have had certain limitations which still have not been able to resolve the problems of land disputes in the area.

Therefore, this research presented an integrative approach both in terms of concepts and practices for the resolution of 'the 1922 Reserved Land' dispute and management in Samae San Sub-district. The foremost measure for resolution is the identification process of land rights which completely considers legal, historical, and

archaeological evidence to grant the ownership of land to the residents living in the area before the establishment of Sattahip Naval Base. Likewise, a measure for land leasing should be implemented for a group of residents who do not have any issuance of documents showing rights to land. Additionally, to initiate the guideline and measures, it should be considered as an urgent matter for the policymakers to set up a special committee at the national level on 'the Navy Base's 1922 Reserved Land' dispute resolution, in which the body shall report directly to the Prime Minister, to resolve and reconcile such conflicts over the land.

Keywords: Guidelines and Measures, Land Dispute Resolution, 'the Navy Base's 1922 Reserved Land'

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี